

IMPORTANȚA PLANIFICĂRII STRATEGICE LA NIVELUL COMUNITĂȚILOR LOCALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

IMPORTANCE OF STRATEGIC PLANNING AT THE LEVEL OF LOCAL COMMUNITIES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

CZU: 338.26:352(478)

Lilia DRAGOMIR,
doctor în științe economice, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova

Ina DARII,
șef serviciu deservirea programelor de stat,
Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova

SUMMARY

Decentralization of public administration involves the decentralization of public services and the consolidation of local autonomy from an administrative and financial point of view, acting for awareness, increasing the level of participation of local authorities in managing the problems they face, as well as building their own policy in the general national context of economic and social development, enhancing economic performance, improving citizens social life and of the entire community, by defining and summing up local responsibilities related to local services and social performance for achieving their fulfillment.

Keywords: *local public services, strategic planning, economic performance, local authorities.*

REZUMAT

Descentralizarea administrației publice implică descentralizarea serviciilor publice și consolidarea autonomiei locale din punct de vedere administrativ și financiar, acționând în vederea conștientizării, creșterii gradului de participare a colectivităților locale la gestionarea problemelor cu care acestea se confruntă, precum și a construirii politicii proprii în contextul național general al dezvoltării economice și sociale, al sporirii performanțelor economice, îmbunătățirii vieții sociale a cetățenilor și întregii colectivități, prin definirea și însumarea responsabilităților locale referitoare la serviciile locale și a performanțelor sociale aferente îndeplinirii acestora.

Cuvinte-cheie: *servicii publice locale, planificare strategică, performanță economică, autorități locale.*

Descentralizarea administrației publice implică descentralizarea serviciilor publice și consolidarea autonomiei locale din punct de vedere administrativ și financiar, acționând în vederea conștientizării, creșterii gra-

dului de participare a colectivităților locale la gestionarea problemelor cu care acestea se confruntă, precum și a construirii politicii proprii în contextul național general al dezvoltării economice și sociale, al sporirii per-

formanțelor economice, îmbunătățirii vieții sociale a cetățenilor și întregii colectivități, prin definirea și însumarea responsabilităților locale referitoare la serviciile locale și a performanțelor sociale aferente îndeplinirii acestora [2, p. 224].

De ce comunitățile locale din Republica Moldova au nevoie de o strategie?

Strategia reprezintă un set de acțiuni care urmăresc atingerea unor anumite scopuri/obiective într-un context concret. În acest sens, strategia vine să răspundă unor nevoi de dezvoltare în dependență de starea generală care afectează comunitatea.

Politica de redistribuire a veniturilor între comunități este esențială din considerentul că poate genera plecarea populației spre regiuni cu fiscalitate mai ușoară, iar persoanele defavorizate pot profita de ajutoare peste medie și atunci ar fi inefficientă. Pentru ca efortul de redistribuire să fie eficient, este necesar ca pentru colectivitățile teritoriilor să existe un nivel minim de finanțare a serviciilor publice [3, p.133].

Economistul român G. Manolescu afirmă că argumentele teoretice și practice pledează ca politica redistributivă să fie primordial de competența națională. Descentralizarea

Tabelul 1. Problemele strategice relevante pentru comunitate.

Context strategic	Dileme strategice
Comunitatea locală este în declin.	Este necesar de determinat factorii care pot crea anumite condiții pentru o schimbare în comunitatea locală în Republica Moldova?
Comunitatea locală este în tranziție.	Cum putem participa la derularea transformărilor la nivel local?
Comunitatea locală se dezvoltă.	Cum putem asigura servicii publice locale cantitative și calitative și dezvoltarea infrastructurii pentru procesele de dezvoltare la nivel local, inclusiv creșterea demografică (ex.: creșterea persoanelor apte de muncă)?

Sursa. Elaborat de autori.

Planificarea strategică oferă o ghidare realistă a alocării eficiente a resurselor comunității (umane, fizice sau financiare) pentru a deveni atractivă (calitatea vieții, locuri de muncă și servicii) pentru oameni și afaceri. De asemenea, strategia reprezintă un document important de promovare a proiectelor de dezvoltare a comunității.

Funcția de alocare a resurselor financiare este îndeplinită în favoarea descentralizării serviciilor publice, prestarea și finanțarea acestora la nivelul comunității. Intervenția Guvernului prin transferuri poate garanta un nivel minim al serviciilor publice.

și autonomia financiară a teritoriilor trebuie luate în considerare în ceea ce privește măsurile complementare decise de colectivități, fiind finanțate din venituri proprii [1, p. 290].

Politica de stabilizare poate fi condusă numai la nivel național. Chiar dacă dezechilibrele economice pe țară afectează în mod diferit regiunile, este cu neputință ca la nivel regional să fie aplicată o politică de stabilizare. Este adevărat că nevoile regiunii se adresează producției și serviciilor din afara teritoriului ei, presupunând o deschidere a zonei spre mediul exterior [3, p.133].

Noțiunea de serviciu public a apărut și s-a dezvoltat treptat pe fondul multiplicării și diversificării nevoilor generale ale societății omenești, concomitent cu implicarea tot mai accentuată a statului, în vederea asigurării bunăstării generale a populației.

O problemă foarte importantă care se află în centrul atenției în majoritatea statelor lumii este găsirea celei mai bune proporții dintre atribuțiile și responsabilitățile diferitelor niveluri ale autorităților țării în ceea ce privește finanțarea și gestiunea serviciilor publice, și deci contribuția la finanțarea acestora [2, p. 225].

Pentru realizarea autonomiei financiare a colectivităților locale este importantă cunoașterea resurselor de care dispun autoritățile locale responsabile și gestionarea cât mai eficientă a acestor resurse, care sunt necesare pentru acoperirea cheltuielilor pentru serviciile publice locale. Procesul de descentralizare și autonomie financiară pune în evidență delimitarea competențelor de acoperire a cheltuielilor publice între bugetul unităților administrativ-teritoriale și alte organe publice.

Teoria finanțelor publice sugerează că deciziile trebuie luate la cele mai joase niveluri de guvernare și să se refere la scopurile eficienței alocative, la reflectarea economiei de scară și la probleme de cost-beneficiu. Procesul decizional descentralizat extinde posibilitățile participării administrației locale la dezvoltare. Cu cât este mai mare gama responsabilităților organelor de conducere locale, cu atât este mai mare partea din venitul public total care trebuie să le fie încredințat [3, p. 95].

Odată cu lărgirea sectorului public crește populația pentru servicii publice calitative. Acest fenomen are o influență importantă asupra managementului financiar din sectorul public. Cheltuirea banilor publici are drept scop prestarea serviciilor calitative, de performanță. Actualmente, tot mai des se pune problema măsurării performanței

serviciilor publice la nivelul administrațiilor locale.

Măsurarea performanței este un proces obiectiv și sistematic pentru colectarea, analiza și folosirea informației pentru a determina cât de eficient sunt prestate serviciile asigurate de administrația publică locală și sunt atinse obiectivele. Un sistem de măsurare a performanței este un etalon a ceea ce organizația consideră important și a gradului de atingere a performanței. Așa cum un bun sistem de măsurare poate conduce o organizație într-o direcție pozitivă, un sistem slab o poate conduce spre o direcție diametral opusă. Lipsa măsurării este un obstacol major în calea perfecționării [3, p.139].

Un sistem de măsurare a performanței elaborat și administrat adecvat poate avea o serie de avantaje pentru administrația publică locală:

- posibilitatea de a formula politicile referitor la necesitatea și la performanțele serviciilor publice și în legătură cu aceasta;
- luarea deciziilor privind alocarea resurselor pentru prestarea serviciilor;
- planificarea, evaluarea și controlul costurilor;
- să câștige încrederea cetățenilor din localitate că veniturile bugetare sunt rațional transformate în servicii utile și calitative.

Măsurarea performanțelor este o modalitate de a demonstra cât de eficient sunt utilizate resursele pentru prestarea serviciilor și atingerea scopurilor. Măsurarea performanțelor [3, p.140] în domeniul managementului financiar contribuie la îmbunătățirea procesului bugetar, permițând luarea unor decizii obiective în ceea ce privește alocarea și redistribuirea resurselor financiare publice, reducerea costurilor și investirea fondurilor suplimentare.

Pentru o furnizare mai eficientă de servicii este importantă punerea mai bună a cheltuielilor în concordanță cu preferințele colectivităților locale.

Procesul de planificare strategică la nivel local este o activitate bine organizată și structurată care se bazează pe o idee importantă care motivează persoanele și instituțiile să se implice **printr-o bună planificare!**

Cele mai importante caracteristici ale unei planificări eficiente sunt:

- *durabilitate*: de jos în sus, participativă și orientată spre acțiune;

- *potențial local*;

- *amenajarea teritoriului*.

Principiile care stau la baza strategiei de dezvoltare locale sunt:

Dezvoltarea durabilă - creșterea competitivității comunităților locale în Republica Moldova, în scopul maximalizării aportului la accentuarea progresului economic și social; asigurarea maximalizării bunăstării sociale; protejarea mediului ambiant și a moștenirii culturale existente în comună; menținerea populației în comună, prin eliminarea exodului populației către alte zone; crearea locurilor de muncă în scopul diminuării șomajului.

Egalitatea în drepturi - fiecare cetățean are drepturi egale la accesarea oportunităților și informației de ordin public, dezvoltarea personală, studiile, angajarea în câmpul muncii conform calificării, de a beneficia de servicii publice locale etc.

Nediscriminarea și egalitatea de șanse - tratamentul egal și nediscriminatoriu al populației în baza criteriului de rasă, etnie, sex, gender, opinie, dizabilitate, origine socială, apartenență religioasă și alte criterii similare.

Participarea - implicarea coordonată atât a cetățenilor cât și a agenților economici, autorităților publice și societății civile în procesul decizional de soluționare a problemelor din comunitate (economice, financiare, sociale, politice etc.).

Autonomia structurilor publice - structurile publice sunt autonome în procesele decizionale și practicile dezvoltate.

Cooperarea intersectorială - sprijinirea

și dezvoltarea activităților reprezintă acțiuni intersectoriale, respectiv, sunt implicate toate instituțiile de stat, sectorul de afaceri și societatea civilă care au obiective similare pe segmentul dezvoltării comunitare.

Parteneriatul - colaborare și acțiuni de coordonare între APL, alte instituții de stat, mediul de afaceri și societatea civilă prin stabilirea de parteneriate constructive și efective.

Imparțialitatea - toți actorii implicați în implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei sunt tratați în mod egal și imparțial.

Transparența - instituțiile implementatoare ale strategiei au un grad sporit de deschidere față de beneficiari și publicul larg, furnizând informații privind procesul de luare a deciziilor, de implementare și rezultatele acestora.

Etapele procesului de planificare strategică presupun deținerea de competențe specifice pentru facilitarea acestuia. Totuși este și suficient de flexibil, așa încât fiecare să poată modela situațiile încât să corespundă condițiilor locale de organizare.

Etapele procesului de planificare strategică sunt:

1) pregătirea planificării:

Pași/acțiuni:

- asigurarea angajamentului și a consensului părților implicate;

- desemnarea coordonatorului procesului de planificare;

- stabilirea cadrului partenerial local: analiza actorilor locali/părților interesate, formarea grupului local de planificare, reguli și plan de acțiuni;

- informarea comunității.

Metodologia procesului: dispoziția primarului/decizia consiliului local de inițiere a procesului de planificare strategică.

2) analiza situației curente;

Pași/acțiuni:

- analiza contextului strategic;

- analiza socioeconomică;

- elaborarea profilului local;

- evaluarea performanței comunității (capacități administrative și resurse);
- analiza SWOT.

Metodologia procesului: colectarea informației, analiza și interpretarea datelor, descrierea profilului local.

3) elaborarea strategiei;

Pași/acțiuni:

- formularea viziunii și principiilor de dezvoltare a comunității;
- elaborarea obiectivelor strategice, măsurilor și acțiunilor de dezvoltare;
- descrierea mecanismelor de monitorizare și evaluare.

Metodologia procesului: viziune, obiective, acțiuni, elaborarea proiectului strategiei, consultarea publică a strategiei, aprobarea strategiei.

4) implementarea strategiei.

Pași/acțiuni:

- identificarea ideilor de proiect;
- pregătirea portofoliului de proiecte;
- monitorizarea progresului implementării strategiei;
- revizuirea strategiei.

Metodologia procesului: elaborarea fișelor de proiecte, rapoarte de monitorizare.

BIBLIOGRAFIE

1. Bucătaru D. Finanțe: note de curs. Iași: Chemarea, 1994, 157 p.
2. Manolescu Gh. Buget – abordare economică și financiară. București: Economica, 1997, 368 p.
3. Manole T. Finanțe publice locale: rolul lor în consolidarea autonomiei financiare la nivelul unităților administrativ-teritoriale. Chișinău: Epigraf, 2003, 240 p.

Prezentat: 11 februarie 2019.

E-mail: rotarulilia@inbox.ru